

Використані джерела:

1. Закон України “Про адвокатуру” // Відомості Верховної Ради України від 02.03.1993. – 1993. – № 9.
2. Федеральный закон от 31 мая 2002 г. № 63-ФЗ “Об адвокатской деятельности и адвокатуре в Российской Федерации” // Собрание законодательства РФ, 10.06.2002, № 23.
3. *Бакаянова Н. М.* Етичні принципи адвокатури в Україні. – Одеса : Юридична література, 2005. – 152 с.
4. Адвокатура в Україні / Акад. адвокатури України ; авт.-упоряд. : Т. В. Варфоломєєва, С. В. Гончаренко. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 400 с.
5. Основные положения о роли адвокатов (приняты восьмым Конгрессом ООН по предупреждению преступлений в августе 1990 г. Нью-Йорке), п.п. 24 // Советская юстиция, 1991 г., № 20, с. 19.
6. *Стецовский К. И, Мирзоев Г. Б.* Профессиональный долг адвоката и его статус : монография. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 159 с.
7. Кодекс профессиональной этики адвоката (принят Первым Всероссийским съездом адвокатов 31 января 2003 г.), п. 2 ст. 19 // Бюллетень Министерства юстиции РФ, 2004 г., № 3 (75).
8. Конституція України // Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996 – 1996 р., № 30.
9. Конституция РФ // Российская газете от 25 декабря 1993 г. – № 237.
10. *Яновська О. Г.* Адвокатура України : навч. посібник. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 280 с.
11. Правила адвокатської етики (схвалені Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури при Кабінеті Міністрів України 1 жовтня 1999 року) // Юридичний вісник України. – № 46. – 18-24 листопада 1999 р.
12. <http://www.vkka.gov.ua>

Обловацкая Н. О. Принципы организации и деятельности адвокатуры в Украине и России

Эта статья посвящена исследованию принципов организации и деятельности адвокатуры Украины и России. Раскрывается целесообразность, эффективность и перспективность общих принципов деятельности адвокатуры, в целом.

Ключевые слова: адвокатура, принцип законности, принцип соблюдения адвокатской этики, независимость адвокатуры, принцип демократизма, корпоративность адвокатуры, гуманизм адвокатуры, принцип конфиденциальности, профессиональность.

Oblovatska N. O. Principles of organization and activity advocacies are in Ukraine and Russia

This article is devoted research of principles of organization and activity of advocacy of Ukraine and Russia. Expedience, efficiency and perspective of general principles of activity of advocacy, opens up, on the whole.

Keywords: advocacy, principle of legality, principle of observance of advocate ethics, independence of advocacy, principle of democracy, corporateness of advocacy, humanism of advocacy, principle of confidentiality, professionalism.

Плахтій Ю. В.

**Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ КОНФЕДЕРАЦІЇ ТА ФЕДЕРАЦІЇ

Розглянуто проблему співвідношення понять “конфедерація” та “федерація”. Обґрунтовано особливу правову природу конфедерації в порівнянні з федерацією. Проведено порівняльний аналіз цих двох понять. Надано чітке розмежування між конфедерацією та федерацією.

Ключові слова: конфедерація, федерація, державний устрій, міждержавні об’єднання, правова основа.

У сучасній юридичній літературі конфедерація не завжди сприймається однозначно. Традиційні суперечки час від часу виникають не лише і навіть не стільки з приводу її відмітних ознак і рис, скільки з приводу її формально-юридичної природи і характеру. Річ у тому, що якщо одними авторами конфедерація сприймається виключно як форма державного устрою, а іншими – як міжнародно-правове об'єднання, як суб'єкт міжнародного права. Крім того, у навчальних посібниках конфедерація й досі розглядається як тимчасова, перехідна форма на дорозі побудови федерації.

Питанню дослідження правової природи конфедерації та федерації присвячені праці таких вчених: І. І. Лукашук [1], О. В. Зайчук [2], О. Ф. Скакун [3], Ю. О. Тихомиров [4], Б. М. Топорнін [5], Г. Єллінек [6], А. А. Жилін [7], Ф. Кістяковский [8], В. Є. Чиркін [9], Н. А. Ушаков [10] та ін..

Проблемі співвідношення конфедерації та федерації приділяється досить велика увага в західній літературі. Свідченням тому є випуск на Заході, починаючи з 1971 р., спеціалізованого щоквартального журналу “Пабліус: журнал з проблем федералізму” (під ред. Д. Елазара і Дж. Кінсайда); створення в 1976 р. в Швейцарії Об'єданого центру по вивченню федеральних і регіональних проблем; публікація багаточисельних книг, брошур, довідників, наприклад: “Федеральні системи світу” (1991), “Тенденції до централізації і децентралізації у федеральних державах” (1988), “Федеральна демократія. На прикладі США і Європи” (1986, відмов. ред. Д. Елазар і І. Грейлсмер), “Порівняльний аналіз федералізму: територіальний аспект політики” (1970, І. Дучасек) [11]; проведення у 1994 р. в Санторіні за ініціативою і під егідою Ради Європи конференції з проблем федерації і конфедерації в об'єднаній Європі [12] та ін.

Про те, при дослідженні більшості з цих проектів, можна зробити лише один висновок, що в наш час в умовах постійних інтеграційних процесів дуже важко провести грань між федерацією, конфедерацією та міжнародною організацією і, як наслідок – віднести будь-яке інтеграційне об'єднання держав до одного з цих видів. *Таким чином, мета даної статті полягає у визначенні чітких меж між поняттями “конфедерація” та “федерація”.*

Більшість дослідників визначають правову природу конфедерації в межах вивчення федерації, чітко вказуючи на її перехідний характер. Часто, в описі конфедерацій вченими-правознавцями не стільки виявляються певні принципові риси, принципи конфедерації, скільки перераховуються ознаки, що відрізняють конфедерацію від федерації. При чому такі ознаки конфедерації, як відсутність первинного суверенітету, договірна основа створення та функціонування органів конфедерації, обов'язковість їх рішень лише для держав-членів, а не для громадян, визначаються недоліком конфедеративного утворення. В той же час, необхідно враховувати той факт, що конфедерація, на відміну від федерації, державою не є, її цілі і методи відмінні від цілей і методів держави. До неї не можна застосовувати ті ж мірки, що і до держави.

З цього приводу професор М. Форсайт відзначає, що було б “неправильним і помилковим думати, що представницький орган конфедерації може або повинен володіти тими ж повноваженнями або грати таку ж роль, що і парламент єдиної держави. Ті, хто виступають за повну демократичність Європейського Союзу в тому сенсі, що його “уряд” має бути підзвітний “народові” Союзу так само, як уряди окремих членів підзвітні своїм громадянам, передбачають існування європейської нації, такої ж, як нація унітарної або федеральної держави. Конфедерація не є єдиною демократичною державою, її цілі відмінні від цілей єдиної держави, її система контролю і підзвітності

повинні також відрізнятися від державних і не повинні з цієї причини відкидатися як неіснуючі і такі, що не мають цінності” [13, 66].

М. Форсайт першим провів грань між конфедерацією і іншими утвореннями (федерацією). Він вказує на істотне для розуміння конфедералізму значення понять “держави” і “міждержавних/внутрішньодержавних відносин”. На його думку, конфедеративне правління є “проміжною стадією між міждержавним і внутрішньодержавним утвореннями”. Усередині спектру, обкресленого з одного боку звичайними міждержавними, а з іншого – звичайними внутрішньодержавними відносинами, конфедеративний союз займає серединне положення. Це “будинок на півдорозі” [14, 293].

У дослідженнях з конфедералізму Ф. Лістера цей погляд проілюстрований ще чіткіше. Дотримуючись в своїй роботі більш структуралістського підходу, Ф. Лістер порівнює конфедеративне правління з федеральним. Дж. Елазар у своїх працях також намагався порівняти та протиставити конфедерацію та федерацію.

З позиції історії конфедерація дійсно виступала як перехідна форма, яку послідовно пройшли США (з 1776 року по 1787 рік), Швейцарія (з 1815 року по 1848 рік), Німеччина (з 1815 року по 1864 рік) і деякі інші країни. Конфедерація в цих країнах проявила себе тимчасовим, нестійким союзом, створеним на основі переважання сильних держав над слабкішими (показово в цьому плані положення Пруссії в Німецькому союзі), об'єднуваним часто насильницьким способом, в процесі подолання опору тих держав, які не хотіли об'єднання (перемога Північно-Американських штатів над Південними в громадянській війні; боротьба прогресивних сил в Швейцарії проти Зондербунда – особливого союзу семи католицьких кантонів, що прагнули до відділення).

Таким чином, перетворення конфедерації у федерацію служить проявом світового інтеграційного процесу. З цього приводу, А. С. Яценко писав, що федералізм є вираженням політичної інтеграції людських спільнот, одним з політичних засобів досягнення істинно органічної єдності [15, 387]. Тому, на думку федералістів, конфедерація – лише етап, перша стадія на дорозі цієї єдності. Вона є союзом одних урядів а не народів відповідних держав, а тому не дає жодних гарантій стійкості і дієвості своєї політики. Строго кажучи, конфедерація - не єдина союзна держава, а союз незалежних держав, що уклали договір для здійснення спільних цілей і завдань. Держави в цьому союзі не втрачають своєї незалежності і суверенітету, вони мають в своєму розпорядженні права нуліфікації і сецесії. Все це обумовлює прагнення наділити центральну владу незалежністю від влади суб'єктів, додати їй необхідні права по забезпеченню союзного законодавства і союзної політики, тобто перетворити слабкий і аморфний союз у федеральну державу [16, 77].

З формальної точки зору, можливо, і федерація привабливіша за конфедерацію в тих чи інших умовах, проте, якщо розглядати ці категорії не лише з формально-правових позицій, як щось формальне, скільки з реалістичних позицій, як явища, що фактично існують в житті, як щось реальне, то картина кардинально змінюється.

З метою остаточного підтвердження самодостатності конфедерації, у своєму дослідженні ми спробуємо зробити аналіз правової природи та функцій конфедерації в порівнянні з федерацією, відзначаючи як схожість, так і відмінності між ними.

1. Ці два види утворень створюються внаслідок укладення певних засновницьких договорів. Але ці договори відрізняються один від одного не тільки за правовою природою, але і за сферою свого застосування. Правовою першоосновою створення

конфедерації та федерації є укладення договору між їх державами-субектами. Різниця полягає в тому, що договір, на основі якого утворюється федерація, є внутрішньодержавним, а договір, на основі якого виникає конфедерація є особливим видом союзного договору. Важливою відмінністю є те, що на основі засновницького договору у федерації приймається федеральна конституція, яка і створює правову основу функціонування федерації [17, 32]. У конфедерації засновницький договір з одного боку свідчить про сам факт створення конфедерації, а з іншого – є її правовою основою. Крім того, договори на основі яких створюється конфедерація регулюють досить-таки обмежене коло питань(зовнішньоекономічна, політична, культурна та ін. співпраця, питання безпеки та оборони і т.д.), які визначають самі держави-члени. Ці договори не мають примусового характеру, будь-яка країна-учасниця на свій розсуд може відмовитися від їх виконання, тоді як федеральна конституція та закони можуть примусово вводитися в дію на території всієї федерації. Федеральна конституція та закони є правовою основою регулювання не тільки діяльності і функціонування самої федерації та її частин, але і адресовані громадянам. Договори, на основі яких діють конфедерація, лише визначають її функції та компетенцію по відношенню до її членів і, можливо, до інших суб'єктів міжнародних відносин. Ці договори не мають правового впливу на населення держав-членів конфедерації, хоча вони і можуть містити норми, що визначають права людини, зазначають певне коло привілеїв чи пільг для громадян, але ці норми будуть носити лише декларативний характер.

2. Ці типи державно-правових утворень дуже відрізняються за самою метою свого створення. Федерація утворюється з метою створення “досконалішої держави” [13, 65]. Тому утворення федерації пов'язане з корінними змінами на двох рівнях. На першому рівні групу держав змінює нова держава федерального типу, а на другому рівні шляхом інтеграції утворюється новий суверенний народ. В результаті цього процесу виникає єдина національна держава. Найважливішою метою створення конфедерації вважається необхідність в загальній безпеці або економічний інтерес.

3. Враховуючи протилежні цілі створення федерації, конфедерації та міжнародної організації, можна говорити про те, що як міжнародна організація, так і конфедерація мають мінімалістські мандати, тоді як мандат федерації важко характеризувати як мінімалістський. Під мінімалістським мандатом слід розуміти те, що міжнародна організація і конфедерація уповноважені виносити ухвали, обов'язкові для держав-учасниць лише в обмежених рамках власної компетенції, тоді як здійснення і виконання спільних рішень в основному входить в сферу компетенції держав-членів. Оскільки і федерація, і конфедерація дотримуються принципу “різноманітність в єдності” і містять у результаті два рівні влади, розділення повноважень і функцій в обох випадках має багато спільного. Первинними функціями зазвичай наділяються федеральні і конфедеральні органи влади. Первинна функція у сфері безпеки зазвичай включає сфери закордонних справ, війни і миру, військову інтеграцію або координацію. А у сфері економіки федеральні або конфедеральні органи влади зазвичай несуть відповідальність за регулювання зовнішньої і внутрішньої торгівлі, стандартизацію єдиної системи міри і ваги та встановлення спільного або єдиного ринку. Контроль над соціальною сферою, освітою, охороною здоров'я і культурою, тобто тими видами діяльності, які найбезпосереднішим чином стосуються повсякденного життя громадян, зазвичай входить в компетенцію регіональних органів влади у федерації і країн-учасниць конфедерацій.

4. Суб'єктами конфедерації можуть бути лише суверенні держави, а федерації – як держави, так і державні утворення (державоподібні політико-територіальні одиниці). Крім того, у складі федерації можуть знаходитися і такі територіальні одиниці, які не є суб'єктами федерації, хоча і входять в її політико-територіальну структуру. Такими одиницями найчастіше є федеральні округи, в яких розташована столиця федерації і прилеглі до неї території (наприклад, округ Колумбія з м. Вашингтон в США; столичний округ з м. Бразилія в Бразилії; округ, де будується нова столиця Нігерії – місто Абуджа, і ін.). До складу федерацій можуть входити також федеральні території і володіння (наприклад, острів Гуам, Віргінські острови і ін. в США), які знаходяться в прямому управлінні федерації і не володіють багатьма правами, які мають суб'єкти федерації [18, 264].

5. Держави, що входять до складу конфедерації, зберігають суверенітет, тоді як члени федерації втрачають суверенітет і підкоряються суверенній владі “складного цілого, яке вони утворюють” [8, 293]. Проте, в умовах федерації її складові частини, суб'єкти федерації, теж не можна розглядати як звичайні адміністративно-територіальні одиниці. У відносинах між собою і з федеральним центром кожен з них на відповідній території і у відповідній сфері життєдіяльності також незмінно виступає як суверенне державне утворення. Отже, самообмеження суверенних прав і повноважень республік-суб'єктів федерації не означає втрату ними свого суверенітету. Проте, суверенітет федерації і суверенітет вхідних в неї республік не абсолютні, а відносні не лише в сенсі їх існування в рамках визнання пріоритету загальнолюдських цінностей і принципів міжнародного права, але і тому, що це взаємозв'язані, зв'язані суверенітети, кожен з яких не повинен вести ні до автократії, ні до сепаратизму. Для федерації характерне чітке розмежуванням компетенції і повноважень, та визнання верховенства федерації в питаннях і сферах життя, які визначаються природою федералізму і спільною зацікавленістю в спільному вирішенні завдань. Суб'єкти федерації рівноправні у відносинах між собою і з федеральним центром, але в той же час можуть мати додаткові права, якщо це пов'язано з додатковими функціями і обов'язками, що не повинне спричинити нерівноправ'я суб'єктів. Принцип різноманіття форм федеральних зв'язків має бути чітко закріплений в законодавстві [19, 164].

Таким чином, в умовах конфедерації її суб'єкти зберігають за собою повний суверенітет, а точніше, майже повний, передавши частину своїх повноважень у сфері предмету договору новому союзному об'єднанню. В той же час у суб'єктів федерації зберігається обмежений або вельми обмежений суверенітет. У цьому проявляється відразу і схожість і відмінність між федерацією та конфедерацією. Схожість полягає в принциповій наявності у їх суб'єктів суверенітету. Відмінність – в мірі або рівні наявного суверенітету. Перше зближує федерацію як форму державного устрою з конфедерацією. Друге відокремлює їх один від одного, вимушує розглядати конфедерацію, не як прототип союзної держави, а як перманентний союз держав.

6. Важлива відмінність полягає в тому, що кожна держава-член конфедерації має право вільного виходу зі складу об'єднання, що зазначено у конфедеративному договорі і розцінюється як свідоме волевиявлення суверенної держави, а не як спроба саботажу, тоді як у суб'єктів федерації такого права немає. Члени федерації, за словами Ф. Кістяковського, “не можуть актом своєї однобічної волі припинити свій зв'язок з цілим. Відділення їх розглядається юридично як акт бунту або заколоту проти федеральної влади, і може спричинити для них репресії, окрім тих, якими супроводжується війна” [13, 287].

7. Органами, уповноваженими приймати рішення в конфедерації, є представницькі органи у складі делегатів від держав-учасниць. Ці представницькі органи проводять регулярні сесії і діють в рамках взаємоузгодженого регламенту. У федерації ж основним органом ухвалення рішення є двопалатний парламент. Нижня палата складається з представників, вибраних прямим голосуванням, тоді як склад і організація роботи верхньої палати в різних федераціях неоднакові.

Відмінністю є те, що, хоча у конфедерації можуть бути спільні законодавчі, виконавчі, судові, інші органи. Але конфедеративні (об'єднані) органи управління, що створюються з представників держав-учасників, вирішують виключно спільні проблеми, не втручаючись в життєдіяльність кожного окремого учасника.

У більшості федерацій прийнята система ухвалення рішень на основі “правління більшості”. В конфедерації застосовуються як “система правління більшості”, так і “система вето” [14; 287]. Система вето використовується головним чином тоді, коли рішення стосується єдності конфедерацій, наприклад в питаннях оборони і безпеки, тоді як з менш важливих рішень застосовується голосування за принципом простої більшості.

8. За вищими органами суб'єктів конфедерації закріплене право нуліфікації, тобто відмова у визнанні або відмова у застосуванні актів союзної влади, вищі органи суб'єктів федерації таким правом не наділені.

9. У федерації є власна територія і населення. Територія федерації складається з територій окремих її суб'єктів (штатів, республік, земель). В той же час території всіх суб'єктів складають єдину територію держави. Населення суб'єктів федерації складає населення самої федерації, громадяни суб'єктів федерації отримують автоматично і федеральне громадянство. У конфедерації власної території немає, а є лише територія її суб'єктів. Проте, якщо питання території розглядати з суто правової точки зору, то територією конфедерації можна вважати простір, на який поширюється конфедеративне право. Так, ст. 299 Маастрихтського договору визначає юридичні кордони Європейського Союзу: територія Союзу – це простір, в межах якого право ЄС має обов'язковий характер.

Наявність власного громадянства теж не характерне для конфедерації, але громадянам держав-суб'єктів конфедерації часто передбачається гарантування додаткових прав і свобод. Хоча у Європейському Союзі і запроваджене єдине громадянство, воно носить субсидіарний (додатковий) характер по відношенню до національного громадянства і не замінює собою останнє.

10. У федерації, як і в унітарній державі, існує єдина фінансова політика, єдина система грошового обігу, єдина грошова одиниця. У конфедерації, як показує практика, також можлива єдина фінансова система, – держави можуть домовитися про єдину грошову систему, про єдині митні правила, про міждержавну кредитну політику на час існування союзу [18, 294].

Прикладом цього може слугувати запровадження євро, як єдиної європейської валюти в ЄС, та спроба створити Валютний союз на території СНД з спільною валютою – рублем.

Бюджет у федерації формується за рахунок податків. У федерації як федеральні, так і регіональні уряди стягують свої прямі або непрямі податки, проте федеральний уряд зазвичай володіє контролем над основними джерелами оподаткування. Незалежний фінансовий потенціал федерального уряду дозволяє йому вести свої фінансові справи, тому, не дивлячись на розмежування повноважень між двома рівнями

правління у федерації, на практиці часто спостерігається, як федеральний уряд впливає на регіональний уряд засобами фінансового тиску. Бюджет конфедерації формується за рахунок внесків членів. Винятком є Європейський Союз, який не залежить у фінансовому плані від своїх членів, тому що з 1970 р. бюджет ЄС формується не за рахунок внесків держав, а за рахунок власних засобів, що включають сільськогосподарські податки, митні збори, які стягуються на зовнішніх кордонах ЄС, процентні відрахування від ПДВ, що збирається державами-членами і фіксований відсоток від ВВП.

Отже, наведене вище співвідношення конфедерації з федерацією яскраво ілюструє, як спільне, так і відмінне у правовій природі цих державно-правових утворень. Конфедерація – це не перехідна форма на шляху до федерації, а це стійке міжнародно-правове об'єднання суверенних держав, яке має досить підстав зайняти власне місце на світовій арені.

Використані джерела:

1. Лукашук И. И. Глобализация, государство, право, XXI век. – М. : Спарк, 2000. – 432 с.
2. Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. – К. : Юрінком Інтер. – 2006. – 320 с.
3. Скаун О. Ф. Теорія держави і права : підручник / пер. з рос. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.
4. Тихомиров Ю. А. Государство на рубеже столетий / Ю. А. Тихомиров // Государство и право. – 1997. – № 2. – С. 24-32.
5. Топорнин Б. Н. Европейское право / Б. Н. Тапорнин. – М. : Юристь, 1998. – 252 с.
6. Еллинек Г. Право современного государства. Общее учение о государстве / Г. Еллинек. – М., 1997. [по изданию 1903 г.]. – 470 с.
7. Жилин А. А. Теория союзного государства. – К., 1912. – 289 с.
8. Кистяковский Ф. Лекции по общему государственному праву. – М., 1996. – 328 с.
9. Чиркин В. Е. Современное федеративное государство / В. Е. Чиркин. – М. : Издательство МНИМП, 1997. – 128 с.
10. Ушаков Н. А. Международное право / Н. А. Ушаков. – М. : Юрист, 2000. – 304 с.
11. D. Elazar (ed.) *Federal Systems of the World: A Handbook of Federal, Confederal and Autonomy Arrangements*. Longman Press, 1991.-350p.; L. Brown-John (ed.). *Centralizing and Decentralizing Trends in Federal Systems*. N.Y., 1988.-284p.; Duchacek. I. *Comparative Federalism: The Territorial Demension of Politics*. Wash., 1970-328p.; Engdahl D. *Constitutional Federalizm*. N.Y., 1993.-374p.
12. The Modern Concept of Confederation. Santorini, 22-25 September. 1994 // Council of Europe Publishing. 1995. – 127 p.
13. Forsyth M. Towards a new concept of confederation // The modern concept of confederation. Santorini. 22-25 September 1994. Council of Europe Publishing, 1995.-66p.
14. Сяокунь Сун. Конфедерализм: обзор новейшей литературы // Практика федерализма. – М. : Весь мир, 1999. – С. 284-299.
15. Яценко А. С. Теория федерализма: Опыт синтетической теории государства. – СПб, 1999. – 647 с.
16. Федералист. Политические эссе Александра Гамильтона, Джеймса Мэдисона и Джона Джея : пер.с англ. / под общ. ред., с предисл. Н. Н. Яковлева, коммент. О. Л. Степановой. – М. : Прогресс-Литера, 1994. – 177 с.
17. Огірко Р. Конфедерація і міжнародна організація: порівняльна характеристика політико-правової природи // Українське право. – 2000. – № 1.
18. Енгибарян Р. В., Тадевосян Э. В. Конституционное право : учебник. – М., 2000. – 492 с.
19. Мелехин А. В. Теория государства и права : уч. пос. – М., 2004. – 367 с.

Плахтий Ю. В. Проблема соотношения правовой природы конфедерации и федерации.

Рассмотрена проблема соотношения понятий “конфедерация” и “федерация”. Обоснованно особенную правовую природу конфедерации по сравнению с федерацией. Проведен сравнительный анализ этих двух понятий. Предоставлено четкое разграничение между конфедерацией и федерацией.

Ключевые слова: конфедерация, федерация, государственный строй, межгосударственные объединения, правовая основа.

Plakhty Y. V. Problem of correlation of legal nature between confederation and federation.

The article focuses on problem of correlation between “confederation” and “federation”. Grounded the special legal nature of confederation as compared to a federation. A comparative analysis is conducted these two concepts. The clear differentiating is given between confederation and federation.

Keywords: confederation, federation, political system, intergovernmental associations, legal framework.

Ризун Н. В.

**Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

РОЛЬ ПРОВЕДЕННЯ ПРАВОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МІНІСТЕРСТВОМ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ В НОРМОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ

Розглядається роль висновку Міністерства юстиції за результатами правової експертизи нормативно-правових актів щодо відповідності Конституції та законам України, вимогам нормопроектувальної техніки проектів законів, інших актів законодавства, що подаються на розгляд Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України.

Ключові слова: “правовий акт”, “нормотворчість”, “правотворчість”, “нормативно-правовий акт”, “законодавча техніка”, “правове регулювання”, “законодавство”, “Регламент”, “законодавча ініціатива”, “правова експертиза”.

На сьогодні, у сучасній юридичній літературі найбільше приділяється уваги такій важливій та у той же час складній діяльності як нормотворчість.

І на це є об’єктивні підстави, а саме об’єктивне розуміння правової норми в тексті нормативно-правового акта, що відбувається в результаті нормотворчої (законотворчої) діяльності та передбачає створення належного теоретичного підґрунтя відповідного процесу та вирішення проблеми єдиними науковими підходами проблемних питань нормотворення.

На нинішньому етапі розвитку українського суспільства вивчення проблематики реалізації правових актів стає дедалі актуальнішим, адже саме вони є інструментом політики держави, функцій органів влади, виявом самої сутності права [1].

Отже, в чому полягає роль Міністерства юстиції України у здійсненні правової експертизи проектів нормативно-правових актів?

На розв’язання даної проблеми, на які спирається автор, присвячується означена стаття та метою якої є розкриття питань організації та діяльності органів державної влади у контексті можливості використання відповідного досвіду в процесі удосконалення законодавства. Поняття “правовий акт” належить до найпоширеніших у юридичній науці, правотворчості, у службових та інших документах, навчальному процесі тощо. У повсякденні громадяни мають справи з величезною кількістю правових